

[Formanden.]

om pension og hjælp til enker m. fl. (Om forhøjelse af grundbeløb) har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 5. december, kl. 13 med følgende dagsorden:

1) *Fortsættelse af første behandling af:*

Forslag til finanslov for finansåret fra 1. april 1964 til 31. marts 1965.

2) *Første behandling af:*

Forslag til lov om udskrivning af indkomst- og formueskatten til staten for skatteåret 1964-65.

Mødet hævet kl. 15⁵⁰.

34. møde.

Torsdag den 5. december kl. 13.

Formanden: I skrivelse af gårs dato meddeler handelsministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændringer i lov om mål og vægt.

I skrivelse af gårs dato meddeler ministeren for Grønland, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om børnetilskud i Grønland.

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Handelsministeren (Baunsgaard): Herved har jeg den ære for det høje folketing at fremsætte *forslag til lov om ændringer i lov om mål og vægt.*

Lov nr. 65 af 28. februar 1950 om mål og vægt gælder ikke i Grønland, men den

udvikling af erhvervslivet, som har fundet sted dér siden gennemførelsen af lov nr. 277 af 27. maj 1950 om udøvelse af erhverv i Grønland, har gjort det ønskeligt, at den gældende lov sættes i kraft i Grønland. I Grønland udøves erhverv i henhold til næringsbrev for tiden af ca. 500 personer, hvoraf de fleste driver handel. Veje- og måleredskaber, der anvendes i handelsomsætningen, er ved anskaffelsen justeret af justervæsenet i København, men i modsætning til den øvrige del af landet føres der ikke fra det offentliges side løbende kontrol med redskaberne.

For at åbne mulighed for sådanne periodiske eftersyn stilles der forslag om, at lov om mål og vægt af 28. februar 1950 sættes i kraft i Grønland.

Som følge af, at justervæsenets samarbejde med de grønlandske politimyndigheder om gennemførelsen af disse eftersyn må hvile på bestemmelser, der udarbejdes under hensyn til de geografiske forhold, stilles der forslag om, at disse bestemmelser skal fastsættes af handelsministeren efter forhandling med ministeren for Grønland.

Da de periodiske eftersyn af veje- og måleredskaberne af praktiske grunde ikke vil kunne iværksættes før ca. 1 år efter gennemførelsen af nærværende lovforslag, er det foreslået, at handelsministeren træffer bestemmelse om tidspunktet for ikrafttræden i Grønland af lov om mål og vægt.

Idet jeg i øvrigt henviser til bemærkningerne til lovforslaget, tillader jeg mig at anbefale dette til tingets hurtige og velviljige behandling.

Ministeren for Grønland (Mikael Gam): Jeg skal herved tillade mig for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om børnetilskud i Grønland.*

Det af regeringen nedsatte Grønlandsudvalg af 1960 har i foråret 1963 enstemmigt godkendt et skitseforslag til hovedlinjer for indkomstdannelsen og erhvervspolitikken i Grønland.

Skitseforslaget har været forelagt Grønlands landsråd, der i en ekstraordinær samling i maj 1963 har tiltrådt skitseforslaget.

I tiden efter den 2. verdenskrigs afslutning er den grønlandske befolknings levefod reelt næsten tredoblet. Uanset dette og

[Ministeren for Grønland.]

selv om en større og større del af befolkningen har opnået acceptable indkomster, ligger levestandarden alligevel efter Grønlandsudvalgets opfattelse på et lavt gennemsnit.

Jeg kan således til illustration af situationen oplyse, at en undersøgelse har vist, at realindkomsten pr. indbygger i Grønland gennemsnitligt kun udgør knap halvdelen af realindkomsterne i det øvrige land.

Grønlandsudvalget af 1960 har derfor henstillet, at der gennemføres en række øjeblikkelige indkomstforbedringer, der skulle bringe levestandarden op på et rimeligt niveau.

De indkomstforbedringer, der er blevet foreslået, er dels af lønmæssig, dels af socialpolitisk art. Der vil således pr. 1. april 1964 blive gennemført en forhøjelse af lønningerne for en meget stor del af de grønlandske lønmodtagere dels gennem en allerede afsluttet ny overenskomst med Grønlandsk Arbejdersammenslutning, dels ved gennemførelse af en ny tjenestemandsløve.

Grønlandsudvalget af 1960 mener ikke, at de nævnte lønmæssige indkomstforbedringer i det lange løb vil stride mod den opstillede målsætning for den økonomiske politik, der går ud på, at forbedringer i den grønlandske befolknings levestandard bør ske parallelt med øgelsen af produktiviteten i det grønlandske samfund.

Efter udvalgets opfattelse kan der nemlig i de kommende år forventes en økonomisk vækst i Grønland, bl. a. som resultat af de investeringer, der finder sted i industrianlæg i en række byer, den betydelige udvidelse af den grønlandske fiskerflåde, som forventes, og det omfattende program for uddannelse af befolkningen.

Inden for det socialpolitiske område går udvalget og landsrådet ind for et forhøjet tilskud til boligbyggeri og eventuelt et yderligere tilskud til billiggørelse af nødvendighedsvarer. Endvidere går udvalget og landsrådet ind for indførelse af en børnetilskudsordning, hvorom forslag hermed fremsættes. Forslaget må anses for en effektiv foranstaltning til højnelse af levestandarden for den grønlandske befolkning, idet tilskuddene tildeles familierne i forhold til deres forsørgerbyrde. En yderligere forhøjelse af

levestandarden må herefter ske i takt med en forøget produktion.

Forslagets hovedpunkter er følgende:

Til danske statsborgere med fast bopæl i Grønland udredes et børnetilskud på 200 kr. årligt for hvert hjemmeværende barn. Tilskuddet ydes fra begyndelsen af det kvartal, hvori barnet fødes, og indtil udgangen af april kvartal i det kalenderår, hvor barnet fylder 14 år, d. v. s. indtil det tidspunkt, hvor skolepligten ophører. Udgifterne ved tilskudsordningen skal bæres af statskassen.

Udgifterne anslås at ville komme til at andrage ca. 3,5 mill. kr. i kalenderåret 1964 med en stigning på op mod 200.000 kr. årligt i de nærmest følgende år som følge af den kraftige befolkningstilvækst.

Ud fra ønsket om at skabe en ordning, der kræver mindst mulig administration, er der ikke foretaget nogen differentiering af bidragets størrelse, efter som barnet er bosat i en by eller på et udsted, eller efter antallet af børn i familien og ej heller efter forældrenes indtægter.

Ifølge lovforslaget udbetales bidraget normalt kvartalsvis forud gennem kommunerne, der dog kan træffe bestemmelse om andre udbetalingsterminer. Dette må særlig anses for at være praktisk i områder med betydelig sæsonledighed, hvor en henlæggelse af udbetalingen til perioder med ringe beskæftigelse kan bidrage til en udjævning af familiernes pengeindkomster.

For så vidt muligt at sikre, at børnetilskuddet anvendes efter sit formål, er de kommunale forsorgsudvalg bemyndiget til i det enkelte tilfælde at bestemme, at udbetalingen af bidraget skal ske i mindre rater eller ydes i naturalier i stedet for i kontanter. Endvidere kan udvalget bestemme, at udbetalingen kun kan ske til den ene af to tilskudsberettigede ægtefæller eller til en anden person.

Idet jeg med hensyn til forslaget enkeltvis og den nærmere motivering skal henviser til de bemærkninger, der ledsager lovforslaget, og idet jeg gør opmærksom på, at Grønlands landsråd har udtalt ønske om, at ordningen kommer til at træde i kraft fra den 1. januar 1964, tillader jeg mig at udtrykke håbet om, at lovforslaget må få en hurtig og velvillig behandling i dette høje ting.

Den første sag på dagsordenen var:

Fortsættelse af første behandling af forslag til finanslov for finansåret fra 1. april 1964 til 31. marts 1965.

(Foregående del af første behandling findes i tidenden sp. 1434 og 1515).

Forhandlingen genoptoges.

Vagn Bro: Et af de problemer, der trods menneskehedens ejendommelige optimisme stadig trænger sig mere og mere på, de stigende ulykkestal i trafikken, der nu ikke længere alene diskuteres af de retsudøvende myndigheder, men hvor pædagoger og læger, ikke mindst inden for psykiatrien, nu er klar over farerne, har undergået en næsten dynamisk udvikling i dette århundrede som følge af teknikken.

Bortset fra de heldigvis begrænsede jernbaneulykker regnede man i århundredets begyndelse med 25 à 35 færdselsdråb pr. år, mest forårsaget af løbske heste. Her i vort lille land på ca. 44.000 km², foruden Grønland, og med ikke 5 millioner mennesker må vi regne med 40.000 à 50.000 færdselsulykker pr. år, ca. 125 pr. dag; vi må regne med, at over 20.000 personer bliver skadet mere eller mindre, og at vi, når hele året regnes sammen, sikkert nærmer os ca. 700 dræbte.

I en tid, hvor man søger at værne mennesket mest muligt personligt og økonomisk, i en tid, hvor man regulerer og bestemmer på mangfoldige områder, hvor nytten i hvert fald er et diskussionsemne mand og mand imellem, er det for mig uforståeligt, at samfundsmagten over for denne kolossale belægning på landets i forvejen stærkt belagte sygehuse — en ekstra belægning med et antal dødsfald, der nu nærmer sig 2 pr. dag — ikke sætter større magt eller i hvert fald bedre hjælpemidler ind.

Der er jo mange grunde til at bekæmpe krigen — det skal i sandhed være indrømmet — men det er vel også her navnlig de

mange døde, lemlæstede og sårede, man har for øje. Men disse triste tal fra krigen er jo ved at blegne over for dødsfaldene og lemlæstelserne på vore gader og veje. Det er således blevet mig meddelt, at i USAs sidste krig i Sydkorea faldt der i det sidste år 38.000 unge amerikanere, men i det samme år dræbtes der ikke 38.000, men 39.000 i den amerikanske daglige trafik ...

Formanden: Jeg henstiller, at man hører taleren i ro.

Vagn Bro: ... men man må jo sige, at død er død, hvad enten det så sker under fanerne eller i dagliglivet.

I forhold til vort lands størrelse er vi nu kommet godt med, idet det langt større og næsten dobbelt så folkerige naboland Sverige kan nøjes med at notere ca. 1.000 dødsfald om året. Hertil kommer — som det også blev berørt i går af det ærede medlem hr. Horn — at eksperter har opgjort de økonomiske tab ved ulykkerne til 1,2 milliarder kr. i Sverige, ca. 1 milliard kr. i Danmark og 2.500 mill. nye mark i Finland.

Nu nærer jeg ikke tvivl om, at vore nordiske lovgivninger ikke bygger på en fuldstændig klarlæggelse af færdselsproblemerne. Vore egne beskedne eksperimenter på hastighedens område har uden tvivl været ufuldkomne, og det er også grunden til, at vi nu undersøger med større og større hjælpemidler på et vanskeligt trafikforskningsplan på tredje år. Når dette års gunstige forskningsresultater er klarlagt hen på foråret, må resultatet, hvis dette nogenlunde kan fastslås, sikkert tages op af lovgivningsmagten.

Jeg havde forleden dag i Oslo lejlighed til at se noget af tæppet løftet for de naturligt nok ret nøje sammenfaldende resultater de fire nordiske lande imellem. I og for sig er denne ensartethed måske lidt ejendommelig, eftersom vejr- og naturforholdene er såre forskellige, men den har sikkert sin forklaring deri, at menneskene, deres psyke og mentalitet er nogenledes den samme, og